

ORGANİK HAYVANSAL ÜRETİM

(11.HAFTA)

- **Bu dersin konusu**
- **Türkiye’de Organik Hayvansal Üretimin Sorunları ve Çözüm Yolları-Devam**

Hayvan refahı bakımından sorunlar

- **Hayvan refahı bakımından sorunlar:** Hayvan refahı bakımından yaşanan sorunlar esas olarak sığır, koyun, keçi ve tavuklar için standartlara uygun olarak içeride ve dışarıda hayvan başına gerekli olan yaşama ve beslenme alanlarının ve yemlik ve suluk gibi ekipman boyutlarının yeterli düzeylerde sağlanamaması ile birlikte, özellikle organik yumurta üretiminde tavukların gaga kesiminin getirdiği sorunları içermektedir. Tarım işletmesi arazilerinin parçalı, küçük ve pahalı olması gibi birçok faktöre bağlı olarak organik hayvansal üretim yapan veya yapacak olan işletmeler, standartlara uygun olarak hayvan başına gerekli olan yaşama ve beslenme alanlarını sürdürülebilir bir şekilde sağlamada zorlanmaktadırlar. Yine organik üretimde yumurtacı tavukların gagalarının kesilmemesi zorunluluğu nedeniyle, gaga kesimi uygulanmayan hayvanlarda karşılaşılan tüy çekme ve kanibalizm yetiştiricileri zor durumda bırakabilmektedir (Petek 2013).

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar:** Küresel düzeyde olduğu gibi Türkiye'de de organik hayvansal üretimdeki sorunların başında kullanılan yemlerin temini ve besleme uygulamaları bakımından karşılaşılan sorunlar gelmektedir. Bunlar:

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Mera alanlarının ve kalitelerinin yetersizliği:** Türkiye'de, mera alanlarının yetersizliği ve mevcutlarından önemli bir kısmının kalitesiz oluşu, sürdürülebilir bir organik hayvansal üretim için en önemli sorunlardan birisidir. IFOAM organik tarım yönetmeliğinde, hayvanların 125 gün süreyle merada bulunmaları öngörülmekte olup, AB üyesi ülkeler bu kurala uymayan şirketlerden organik hayvansal ürün ithal etmemektedirler. Mera'ya ilişkin bu standardın şu an için Türkiye'de uygulanmamasına karşın, yakın bir gelecekte organik hayvansal ürün ihraç etmeyi düşünen şirketlerin bu standarda zorunlu olarak uymaları gerekecektir. Bu nedenle özellikle organik hayvansal üretime uygun olan bölgelerdeki meralar etkin bir şekilde ıslah edilerek, organik hayvansal üretimin hizmetine sunulmalı ve aynı zamanda mera ıslahı yapmak suretiyle arazisini organik hayvancılıkta kullanacak olan müteşebbisler daha fazla teşvik edilmelidir.

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Mera, ayır, makilik ve orman gibi kaba yem kaynaklarının hızlı bir şekilde azalması:** Bu alanların, özellikle organik ruminant hayvanların ve arıların beslenmesinde çok etkili bir paya sahip olmalarına karşın, başka amaçlar için yararlanma, aşırı otlatma ve yangınlar gibi birçok faktöre bağlı olarak hızlı bir şekilde tahrip olmaya ve azalmaya devam etmektedirler. Aynı zamanda yoğun otlatma nedeniyle mineral eksikliği gibi toprak ve mera özelliklerinde de kötüleşmeler ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, bu alanların korunması yönünde alınacak önlemler ve/veya var olan önlemlerin daha etkili bir şekilde geliştirilmesi ile birlikte, organik yapay mera ve ayır alanlarının oluşturulması, organik hayvansal üretimini geliştirilmesine çok önemli düzeyde katkı sağlayacaktır.

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Organik kaba yem üretimindeki sorunlar:** Türkiye’de mevcut organik kaba yem üretiminin, organik sertifikalı hayvan sayısının ihtiyacını karşılayacak miktarlarda olmasına karşın, üretilen yemlerin kalite açısından oldukça düşük düzeylerde olduğu söylenebilir. Bu nedenle, **a)** Organik kaba yem üretiminde kaliteyi artırıcı araştırmalarla birlikte, desteklemeler kaba yem miktarı yerine, besin maddesi kalitesine göre yapılmalıdır, **b)** Hayvancılık işletmelerinde kaba ve kesif yem üretiminde herhangi bir ekim nöbeti planlaması yapılmamaktadır. Oysaki AB ülkelerinde bir çiftçi 6 yıl boyunca tarlasına hangi ürünü ekmesi gerektiğini bilmektedir. Ekim nöbetinde, toprak yapısının iyileşmesi için ilk iki yıl baklagil yem bitkilerinin ekilmesini takiben, sırasıyla buğdaygil yem bitkileri ve çapa bitkileri ekimine geçilmektedir, **c)** Kaba yem zayıflarının önlenmesi için yem hasatının ve depolanmasının uygun yöntemler ile yapılması sağlanmalıdır.

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Organik kesif yem üretimindeki sorunlar:** Türkiye’de organik hayvansal üretim yapan çiftliklerin çok önemli bir bölümünde, birçok faktöre bağlı olarak kesif yem üretimi yapılamazken, organik kesif yem üretimi sınırlı sayıdaki firma tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu durum ise yem fiyatlarının yükselmesine ve üreticilerin bu firmalara zorunlu olarak bağlı hale gelmelerine neden olmaktadır. Bu nedenle kesif yem üretiminde rekabetçi piyasanın oluşması için gerekli önlemler alınmalı ve teşvikler yapılmalıdır. Ayrıca rasyonlarda protein kaynağı olarak kullanılan organik soya küspesinin ithal edilmesi, yem maliyetlerini oldukça yükseltmektedir. Bu nedenle de ülkemizde soya bitkisi ekimi özendirilmeli ve dışa bağımlılıktan kurtarılması için özel sektör, üniversite ve bakanlık işbirliğine gitmelidir.

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Yem ham madesi sorunu:** Yem ham maddelerinden bazılarının organik olarak elde edilememesi ve sentetik aminoasitler başta olmak üzere geleneksel üretimde kullanılan birçok yem katkı maddesinin organik yemde kullanılmasına izin verilmemesi, dengeli bir rasyon oluşturmayı güçleştirmekle birlikte organik yem hammadde fiyatlarının yükselmesine neden olarak, organik üretimi ekonomik ve teknik açıdan olumsuz olarak etkilemektedir (Rose vd. 2004; Petek 2013). Aynı zamanda geleneksel olarak üretilenlere göre, organik olarak üretilen yem ham maddelerinin protein oranlarının genel olarak daha düşük olması (Hovi ve Sundrum 2001; Zollitsch ve Baumung 2004; Petek 2013), özellikle tavuklarda protein ve aminoasit alımında dengesizliklere yol açarak, su alımının artmasına ve buna bağlı olarak da dışkının sulanmasına neden olmaktadır (Walker ve Gordon 2001; Petek 2013). Sulu bir dışkı da altlık kalitesinin bozulmasına ve ayak problemlerine yol açmaktadır (Weaver ve Meijerhof 1991; Petek 2013).

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Sulama yetersizliği ve su kalitesine bağlı sorunlar:** Türkiye'de son yıllarda birçok faktöre bağlı olarak su kaynaklarında ve kalitelerinde ortaya çıkan azalışlardan geleneksel üretim gibi, organik hayvansal üretimde olumsuz olarak etkilenmektedir. Organik hayvansal üretim sektörünün her aşamasında hayvan ve insan sağılığı için uygun kalitedeki suyun kullanılmasının zorunlu olması nedeniyle, bu kalitedeki ve miktardaki suyun sağlanması ve yönetiminde önemli zorluklar yaşanabilmektedir. Su yetersizliği, aynı zamanda tarım arazilerinde yem üretiminin düşmesine neden olarak da dolaylı bir şekilde organik hayvansal üretimi olumsuz etkilemektedir. Organik hayvansal üretime yönelik olarak mevcut su kaynaklarının korunması ve yenilerinin geliştirilmesi ile birlikte kirlenmelerinin de önlenmesi üzerinde durulması gerekmektedir. Yine aşırı su sarfiyatına neden olan salma sulama sistemi yerine yağmurlama, damlama ve pivot sistemi gibi sulama sistemlerinin geliştirilmesine çalışılmalıdır.

Hayvan beslenmesi bakımından sorunlar

- **Ürün işleme sürecindeki sorunlar:** Organik olarak üretilmiş ham hayvansal ürünlerin, organik ürün işleme tesislerinde standartlara uygun olarak değerlendirilmeleri zorunludur. Buna karşın, Türkiye’de organik hayvancılık yapan işletmelerin çok büyük bir bölümünün kapasiteleri düşük olup, organik ürün işleme tesisleri bulunmamaktadır. Bu durum ise, bu işletmelerin karlılıklarını olumsuz olarak etkilemektedir. Bu nedenle, ham organik hayvansal ürün üretimi yapan çiftliklerin kendi işleme tesisleri ile birlikte, özellikle organik süt ve et olmak üzere üretilen ham organik ürünleri işleyebilecek tesislerinin devlet ve/veya üretici örgütleri tarafından kurulmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir (Altan ve Şeremet 2013; Petek 2013).